

Repte de Catalunya, 181, febrer 2003

Guia de lectura

Núria Perpinyà

Una casa per compondre

"Narrativa", 175. Barcelona, Empúries, 2001. 474 ps.

La pianista i compositora Olívia Kesler busca casa. L'aventura de buscar, la "quête" tan contemporània, propera i compartida amb el lector de subratllar diaris amb retolador i de visitar pisos, barris i propietaris més o menys estranys o sorprenents ben aviat es veu que diu més del que literalment sembla dir i que pren un sentit simbòlic radical: es converteix en la recerca de l'arrelament en una nova terra fèrtil. La novel·la se situa just en el llindar on es troben les caves fondes de la consciència íntima i el món exterior, incert, canviant i efervescent de possibilitats: Olívia Kesler busca una casa per a compondre, per a crear, per a inventar-se a si mateixa; busca una casa per a recomençar i

reinventar la seva vida; busca, en definitiva, un lloc per a l'ànima.

Aquesta ressonància dels llocs en l'espai íntim de l'artista i la mera presència diversa i concreta en el relat dels pisos, dels pobladors del món que visita i de les circumstàncies del present que els envolta creen un diàleg en la novel·la que la fa particularment atractiva: hi ha capacitat de dir el món, de mirar enfora i retratar veus, celoberts i microcosmos, hàbitats i formes de vida reconeixibles, i alhora de donar veu a una consciència particular on tot això ressona. Núria Perpinyà esquivava tant el sol·lipsisisme del relat líric com la banalitat del diorama descriptiu.

La lectura d'*Una casa per compondre* de Núria Perpinyà m'ha fet pensar en *Les ciutats invisibles* d'Italo Calvino. Marco Polo visitant i inventant ciutats que són mons possibles per a reportar-los a Kublai Khan em recordava Olívia Kesler circulant per pisos i cases que són ficcions on instal·lar-se

o bé on simplement passar de llarg. Relat de relats, cada espai vital dóna lloc a una història autònoma: a una història que és alhora descripció d'un món possible, camí narratiu cap al present de referents compartits, i alhora àmbit de reflexió, de retrobament i d'especulació.

L'aparició recurrent en la novel·la dels discursos estètics de dues arts abstractes i "pures" com ho són la música i l'arquitectura (tan properes i connectades com ens recorda *Eupalinos o l'arquitecte* de Paul Valéry) no es queda en simple ennoblement intel·lectual. Serveix per a potenciar la ficció, per a dotar-la de sentits i punts de fuga, per a matisar-ne derives i ombres, harmònics i perspectives.

L'artifici retòric explícit dels jocs de paraules, els ecos i les ressonàncies, les repeticions i les associacions lliures, els calidoscopis que giren i giren amb trossos de ficció o de dicció que de tant en tant irrompen en el relat s'encarreguen de fer visibles les costures de la matèria verbal amb què la novel·la avança.

Al final la narradora guanya per punts a la novel·lista. S'imposa la textura per sobre

Raimon d'Abadal i Calderó

Dietari de guerra, exili i retorn (1936-1940)

Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001

Un dels fets més característics i traumàtics de la Guerra Civil espanyola, així com de totes les altres guerres, ha estat el gran flux d'exiliats que van haver d'abandonar les seves llars per trobar uns indrets més segurs,

de l'estructura. La novel·lista dreça un artefacte molt potent, literàriament molt productiu (i del tot recomanable), però que sembla que en part no acabi de treure tot el partit al potencial de la situació i els personatges principals amb què treballa, que es faci potser un punt massa mecànic, massa pesant —massa llarg, potser?—, massa enganyat pels límits del propi invent, servit més pel càlcul teòric que per la intuïció i la pulsió inventiva; mentre, per contra, la narradora no deixa respir al lector: fascinat i admirat per l'art de dir i d'imaginar mons on viure o d'on fugir. Al final la novel·la es dissol més que resol, en un final obert i molt suggerent.

Seria un error judicar la novel·la en funció de la seva accessibilitat al lector ocasional. Ens trobem sens dubte amb una gran novel·la, una novel·la molt ambiciosa i amb resultats indiscutibles. Una novel·la que fa una genuïna aportació literària. Una novel·la per a rellegir i per a recordar.

MANEL OLLÉ

davant l'amenaça, real, per a la seva vida o per a la de la seva família. Un fet que es va iniciar, en el cas espanyol, ja a partir del 16 de juliol de 1936, i que va ser una constant al llarg de quatre anys. Gent desplaçada de les seves poblacions, fugint de la barbàrie del front, i de la consegüent repressió que els dols bàndols aplicaven sobre la societat civil. Aquest fet es va convertir en una de les pàgines més quotidianes i negres de la recent història d'Espanya.

Normalment, els diferents treballs d'investigació que s'han anat publicant s'han